

תענית יח: (תחילת הפרק) עד יט: (10 שורות מלמטה)

משנה

בניגוד לתעניות על הגשמים שמתחילים רק לאחר שלא ירדו גשמים במועד הרביעה ה-3.

במקרים אלו מתריעים מיד

- צמחים שהשתנה מראיהם לרעה (ואם יבשו אין מתריעין).
- לא ירדו גשמים 40 יום לאחר הרביעה הראשונה (כי זו מכת בצורת).
- ירדו גשמים שמועילים רק לאילן, רק לצמחים, או רק לבורות.

על צרות אלו מתריעים רק במקומם

עיר שלא ירדו בה גשמים או שיש בה דבר או מפולת:
 אותה העיר: מתענה ומתרעת.
 סביבותיה: ת"ק: מתענות ולא מתריעות.
 ר' עקיבא: מתריעות ולא מתענות.

מהו דבר? עיר שיש בה לפחות 500 גברים ומתו בה 3 אנשים ב-3 ימים.

על צרות אלו מתריעים בכל מקום (כי זו צרה מהלכת)

שדפון, ירקון, ארבה, חסיל, חיה רעה, חרב.

על צרות אלו מתריעין בשבת

- עיר שהקיפוח גוים או נהר.
- ספינה שעומדת לטבוע.
- שמעון התימני: אף על הדבר.

כיצד מתריעין?
 ת"ק: מתפללים 'עננו'.
 ר' יוסי: צועקים לבני אדם שיבואו לעזרה.

דינים נוספים

על עודף גשמים:
 אין מתריעין.

התענו על הגשמים וירדו גשמים במהלך התענית:

ת"ק: ירדו לאחר הנגף החמה חייבים להמשיך להתענות.
 ר"א ור"ט: ירדו לאחר תצות חייבים להמשיך להתענות.

בצורת:

ר"נ: כשניתן להביא מעיירות סמוכות דרך הנהר.
 ר"ח: כשהחייטין יקרות אך מצויות.

הגדרה לרעב:

ר"נ: כשצריך להביא ממדינה אחרת.
 ר"ח: כשהחייטין לא מצויות (אף אם זולות).

דיני התרעה

לא ירדו גשמים לאילנות: מתריעין עליהן כשמגיע פסח.
לא ירדו גשמים לבורות: מתריעין עליהן כשמגיע סוכות.
אין מים לשתות: מתריעין על כך מיד (בימים שני חמישי שני).

אסכרא: כשגורמת למיתה: מתריעין עליה.
כשלא גורמת למיתה: אין מתריעין.
על הגובאי: אפילו אם נראה קצת – מתריעין.
על החגב: רשב"א: מתריעין.

על מה מתריעים בשביעית

ת"ק: על מחסור במים בבורות.
רשב"ג: גם על מחסור מים לאילנות ולספיחים (כי העניים זקוקים לכך).